

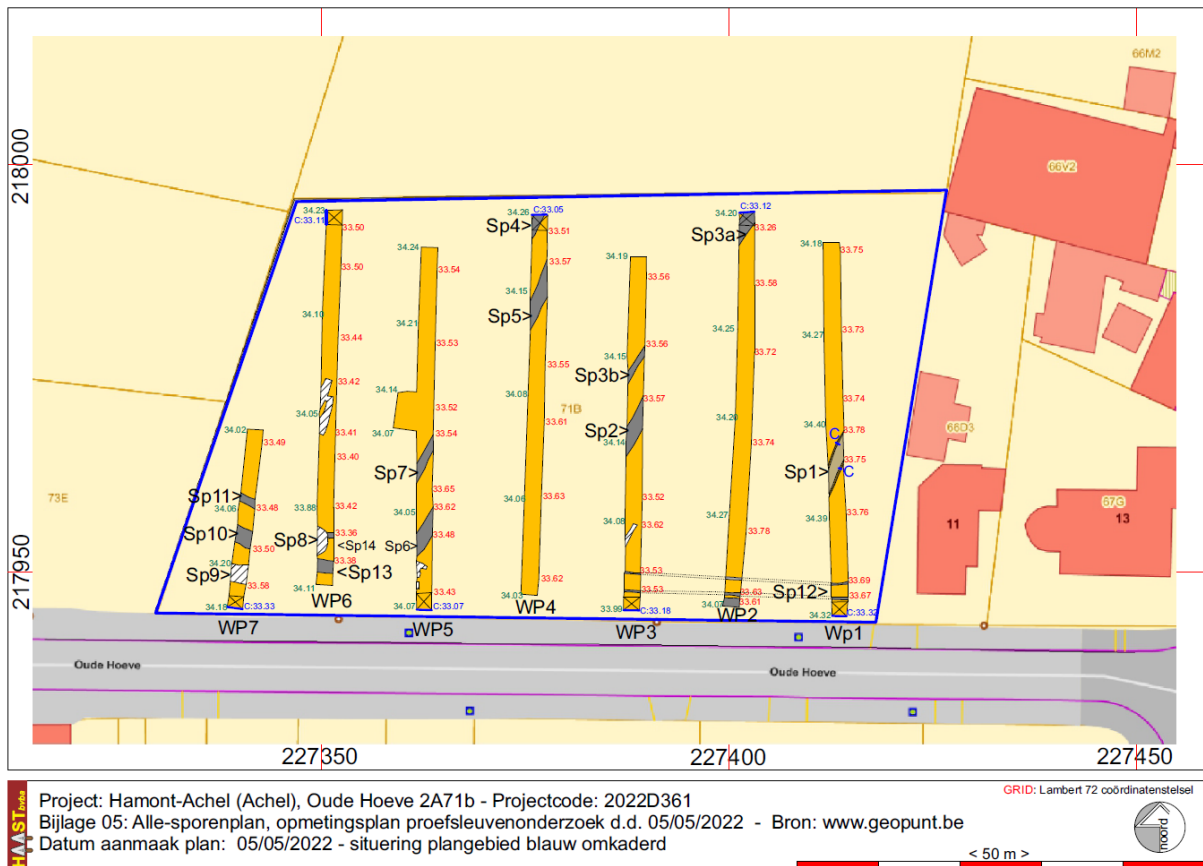
Nota archeologie

Hamont-Achel

Oude Hoeve

DEEL II: Programma van Maatregelen

Projectcode: 2022D361

Historisch en Archeologisch Advies, Studies en Toegestap onderzoek

Verwijzing: VAN DE KONIJNENBURG, R., JANSSEN, J., 2022, Hamont-Achel, Oude Hoeve, nota archeologie, Haast-rapport 2022-20, D/2022/12654/20

Rik van de Konijnenburg - Grauwe Torenwal 6/00/1 - B-3960 Bree (BE) - Mob. 0496 209 018

e-mail: rik.vandekonijnenburg@telenet.be

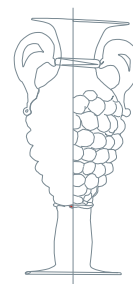
Foto's: HAAST – Rik vd Konijnenburg (tenzij anders vermeld)

Tekeningen: HAAST (tenzij anders vermeld)

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de uitgever.

Wettelijk depot: D/2022/12654/20

Copyright reserved. No part of this publication may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without the permission from the publisher.

COVERFOTO: opmetingsplan van het uitgevoerde proefsleuvenonderzoek

1. Beschrijvend gedeelte

Administratieve gegevens

Projectcode:	2022D361
Naam erkende archeoloog:	Rik van de Konijnenburg
Erkenningsnummer:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00041
Locatiegegevens:	zie gegevens archeologienota: https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/20838
Lambertcoördinaten onderzoeksgebied:	zie gegevens archeologienota: URI: https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/20838
Kadastergegevens:	zie gegevens archeologienota: URI: https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/20838
Topografische kaart:	zie gegevens archeologienota: URI: https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/20838
Alle betrokken actoren:	Rik van de Konijnenburg (erkend archeoloog), Joan Janssen (archeoloog)
Betrokken personen buiten het project:	/
Contact:	Rik.vandekonijnenburg@telenet.be , 0496 209 018

2. Gemotiveerd advies

Volgend op het bureauonderzoek <https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/20838> werd op het terrein aan de Oude Hoeve in Hamont-Achel (Achel) een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Er werden 7 proefsleuvenaangelegd, noord-zuid georiënteerd, haaks op de straat Oude Hoeve. Het onderzoek leverde een 14-tal sporen op, hoofdzakelijk sporen van greppels die gekoppeld kunnen worden aan een oude perceelindeling van het gebied. In de zuidwestelijk hoek van het terrein werd bouwpuin aangetroffen. Dat puin is afkomstig van twee gebouwtjes die gedurende de 19de/begin 20ste eeuw op het terrein stonden. De greppels die aangetroffen werden komen deels overeen met de perceelindeling indeling zoals aangeduid op het primitief Kadasterplan uit 1826. De aanwezigheid van spitsporen, zelfs onder het bouwpuin, en de aanwezigheid van een plaggenbodem wijzen op een eeuwenlang gebruik van het terrein als akker. Het gebied maakte zeker vanaf de late Middeleeuwen

/ begin Nieuwe Tijd deel uit van het landbouwareaal ten noordoosten van Achel. Een juiste datering, of meer gedetailleerde datering kan echter niet gegeven worden aangezien in geen enkel spoor of daarbuiten enig dateerbaar artefact werd aangetroffen.

Verder gespecialiseerd archeologisch onderzoek zou eerder gericht moeten zijn op paleobotanisch of paleo-ecologisch onderzoek. Maar de kosten daarvan zullen niet opwegen tegen de baten, de te genereren kenniswinst. Temeer, omdat op de velden graan geteeld werd en omdat meer dan waarschijnlijk het drieslagstelsel werd toegepast; een driejarige wisseling van bezaaiing bij graanbouw / landbouwstelsel, waarbij het bouwland in drieslagen was verdeeld, waarvan de ene braak lag, de tweede met winter- en de derde met zomergraan was bebouwd; in dezelfde orde wisselden de culturen elkaar elk jaar af.

Omdat verder archeologisch onderzoek geen kennisvermeerdering zal bijbrengen wordt gepleit voor vrijgave van het terrein van verder archeologisch onderzoek.

Voldoet het onderzoek aan de gestelde criteria naar oppervlakte, inhoud en ruimte?

Oppervlaktecriterium

Aangezien het principe van het voorgestelde proefsleuvenonderzoek gebaseerd is op een statistische manier van werken is het van belang dat een voldoende ruime dekking wordt verkregen. Bovendien is het van belang dat de spreiding van de sleuven over het hele terrein gewaarborgd wordt zodat uitspraken kunnen worden gedaan over het hele terrein.

Er werden 7 proefsleuven aangelegd waarmee 14,07 % van het terrein archeologisch werd onderzocht. Dit beantwoordt ruim aan het gestelde minimum van 12,50% en was voldoende om de gestelde onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden.

Inhoudelijke evaluatie

De erkende archeoloog moet eventueel aanwezige archeologische waarden voldoende onderzoeken zodat uitspraken kunnen worden gedaan over onder meer datering, interpretatie en onderlinge samenhang van sporen.

Aangezien duidelijk blijkt dat de aangetroffen sporen deel uitmaken van een oude perceelindeling van het terrein, kan gesteld dat inhoudelijk, het terrein is hoofdzakelijk te beschouwen als deel van het oude, en zelfs huidige, landbouwgebied ten noordnoordoosten van de kern van Achel, ook voldaan wordt aan dit criterium. Enkel wat betreft de datering van de perceelindeling blijft bij gebrek aan dateerbaar materiaal een vraag omdat het niet duidelijk is – en niet achterhaalbaar – wanneer precies het gebied in gebruik genomen werd voor landbouwdoeleinden.

Ruimtelijke evaluatie

De erkende archeoloog moet eventueel aanwezige archeologische waarden zodanig onderzoeken dat hij een uitspraak kan doen over de ruimtelijke spreiding van een of meerdere archeologische vindplaatsen in het plangebied.

De aangetroffen sporen van greppels, oude perceelindeling, overschrijden de huidige perceelgrenzen

en afbakening van het projectgebied. Het is duidelijk dat het terrein in het verleden opgedeeld was in meerdere landbouwpercelen met gedurende de 19de/begin 20ste eeuw enkele gebouwtjes aan de zuidwestelijke rand. In ruimtelijk perspectief kan duidelijk gesteld dat het gebied eel uitmaakte van de akkers en het landbouwareaal ten noordnoordoosten van Achel.

BESLUIT:

Omdat uit het proefsleuvenonderzoek op het terrein blijkt dat

- het terrein deel uitmaakte van het landbouwareaal ten noordnoordoosten van Achel
- er aanwijzingen zijn van bebouwing in de 19de eeuw die echter veel duidelijker af te lezen is van de historische kaarten zoals opgenomen in archeologienota ID 20838,
- er geen enkel artefact werd aangetroffen, geen (fragmenten van) gebruiksvoorwerpen die een nauwkeurigere datering mogelijk zouden maken

en omdat verder archeologisch onderzoek vooral gericht zou zijn op paleobotanisch of paleo-ecologisch onderzoek, maar omdat dat mede gelet op de beperkte oppervlakte van het projectgebied en de gekende vormen van akkergebruik in de Nieuwe Tijd en later, het telen van graangewassen, geen substantiële kennisvermeerdering zal opleveren, kan het projectgebied vrij gegeven worden van verder archeologisch onderzoek.

BELANGRIJK:

Dit ontslaat de bouwheer en aannemer echter niet van de meldingsplicht van vondsten: Van toepassing is artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013¹:

Onderafdeling 4 Toevalsvondsten

Artikel 5.1.4.01/01/2017 -

Iedereen die, op een ander moment dan bij het uitvoeren van een archeologisch vooronderzoek, een archeologische opgraving of het gebruik van een metaaldetector, een roerend of onroerend goed vindt waarvan hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat het archeologische erfgoedwaarde heeft, is verplicht daarvan binnen drie dagen aangifte te doen bij het agentschap. De Vlaamse Regering kan de nadere regels daarvoor bepalen.

In voorkomend geval brengt het agentschap de zakelijkrechthouder en de gebruiker van de betrokken percelen, als ze niet de vinder zijn, en de gemeenten waar de vondsten worden gedaan ervan op de hoogte dat er vondsten zijn gedaan die vermoedelijk archeologische erfgoedwaarde hebben en wat de rechtsgevolgen daarvan zijn.

De zakelijkrechthouder, de gebruiker en de vinder moeten tot de tiende dag na de aangifte de gevonden goederen, vermeld in het eerste lid, en hun context:

1° in onveranderde toestand bewaren;

2° tegen beschadiging of vernieling beschermen;

3° toegankelijk maken voor archeologisch onderzoek door het agentschap..

¹ <https://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1023317¶m=inhoud&AID=1168939>

De Vlaamse Regering kan de nadere regels daarvoor bepalen.

In functie van het onderzoek, vermeld in het derde lid, 3°, kan het agentschap de termijn van tien dagen inkorten of verlengen. Het agentschap brengt de zakelijkrechthouder en de gebruiker daarvan per beveiligde zending op de hoogte. Na het verstrijken van de termijn zijn de zakelijkrechthouder, de gebruiker en de vinder niet langer onderworpen aan het passief-behoudsbeginsel voor archeologisch erfgoed voor wat betreft de gemelde vondst.